श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे

॥ प्रथमाष्टके तृतीयः प्रश्नः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ प्रथमाष्टके तृतीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ(४)म्।

दे॒वा॒सु॒राः संय॑त्ता आसन्न्।

ते दे॒वा वि॑ज॒यमु॑प॒यन्त॑ः।

अ॒ग्नीषोम॑योस्तेज॒स्विनी᳚स्त॒नूः संन्य॑दधत।

इ॒दमु॑ नो भविष्यति।

यदि॑ नो जे॒ष्यन्तीति॑।

तेना॒ऽग्नीषोमा॒वपा᳚क्रामताम्।

ते दे॒वा वि॒जित्य॑।

अ॒ग्नीषोमा॒वन्वै᳚च्छन्न्।

ते᳚ऽग्निमन्व॑विन्दन्नृ॒तुषू॒थ्सं॑न्नम्।

तस्य॒ विभ॑क्तीभिस्तेज॒स्विनी᳚स्त॒नूरवा॑ऽरुन्धत॥ **1** ॥

ते सोम॒मन्व॑विन्दन्न्।

तम॑घ्नन्न्।

तस्य॑ यथाऽभि॒ज्ञाय॑ त॒नूर्व्य॑गृह्णत।

ते ग्रहा॑ अभवन्न्।

तद्ग्रहा॑णां ग्रह॒त्वम्।

यस्यैवं विदुषो ग्रहा गृह्यन्तें।
तस्य त्वेव गृहीताः।
नानांऽग्नेयं पुनराधेयें कुर्यात्।
यदनांग्नेयं पुनराधेयें कुर्यात्।
व्यृद्धमेव तत्॥ **2**॥

अनांग्नेयं वा एतत्क्रियते।
यथ्समिधस्तनूनपांतमिडो बर्हिर्यजति।
उभावांग्नेयावाज्यंभागौ स्याताम्।
अनांज्यभागौ भवत इत्यांहुः।
यदुभावांग्नेयावन्वञ्चाविति।
अग्नये पवंमानायोत्तरः स्यात्।
यत्पवंमानाय।
तेनाऽऽज्यंभागः।
तेनं सौम्यः।
बुधंन्वत्याग्नेयस्याऽऽज्यंभागस्य
पुरोऽनुवाक्या भवति॥ **3**॥

यथा सुप्तं बोधयंति।
तादृगेव तत्।
अग्निर्न्यंक्ताः पत्नीसंयाजानामृचंः स्युः।
तेनांऽऽग्नेयगं सर्वं भवति।

ए॒क॒धा ते॑ज॒स्विनी᳚ँ दे॒वता॒मुपै॒तीत्या॑हुः।

सैन॑मीश्व॒रा प्र॒दह॒ इति॑।

नेति॑ ब्रूयात्।

प्र॒जन॑नं॒ वा अ॒ग्निः।

प्र॒जन॑नमे॒वोपै॒तीति॑।

कृ॒तय॑जुः॒ संभृ॑तसंभार॒ इत्या॑हुः॥ **4**॥

न सं॒भृत्या᳚ः संभा॒राः।

न यजु॑ः का॒र्य॑मिति॑।

अथो॒ खलु॑।

सं॒भृत्या॑ ए॒व सं॑भा॒राः।

का॒र्यं॑ यजु॑ः।

पु॒न॒रा॒धेय॑स्य॒ समृ॑द्ध्यै।

तेनो॑पा॒ग्ं॒शु प्रच॑रति।

एष्य॑ इव॒ वा ए॒षः।

यत्पु॑नरा॒धेय॑ः।

यथो॑पा॒ग्ं॒शु न॒ष्टमि॒च्छति॑॥ **5**॥

ता॒दृगे॒व तत्।

उ॒च्चैः स्वि॑ष्ट॒कृत॒मुथ्सृ॑जति।

यथा॑ न॒ष्टं वि॒त्वा प्राहा॒ऽयमिति॑।

ता॒दृगे॒व तत्।

ए॒क॒धा ते॑ज॒स्विनी᳚ं दे॒वता॒मुपै॒तीत्या॑हुः।

सैन॑मीश्व॒रा प्र॒दह॒ इति॑।

तत्तथा॒ नोपै॑ति।

प्र॒या॒जा॒ऽनू॒या॒जेष्वे॒व विभ॑क्तीः कुर्या॒त्।

य॒था॒पू॒र्वमाज्य॑भागौ॒ स्याता᳚म्।

ए॒वं प॑त्नीसंया॒जाः॥ 6॥

तद्वै᳚श्वान॒रव॑त्प्र॒जन॑नवत्त॒रमु॒पै॒तीति॑।

तदा॑हुः।

व्यृ॑द्धं॒ वा ए॒तत्।

अना᳚ग्नेयं॒ वा ए॒तत्क्रि॑यत॒ इति॑।

नेति॑ ब्रूयात्।

अ॒ग्निं प्र॑थ॒मं विभ॑क्तीनां यजति।

अ॒ग्निमु॑त्त॒मं प॑त्नीसंया॒जाना᳚म्।

तेना᳚ऽऽग्ने॒यम्।

तेन॒ समृ॑द्धं क्रियत॒ इति॑॥ 7॥

अ॒रु॒न्ध॒ते॒व त॒द्भ॑वति॒ संभृ॑तसंभार॒ इत्या॑हुरि॒च्छति॑
पत्नीसंया॒जा नव॑ च॥ 1॥

दे॒वा वै यथा॒दर्॒शं॑ य॒ज्ञानाह॑रन्त।

यो᳚ऽग्निष्टो॒मम्।

य उ॒क्थ्य᳚म्।

योऽतिरात्रम्।
ते सहैव सर्वे वाजपेयमपश्यन्न्।
ते।
अन्योऽन्यस्मै नाऽतिष्ठन्त।
अहमनेन यजा इति।
तेऽब्रुवन्न्।
आजिमस्य धावामेति॥ **8**॥

तस्मिन्नाजिमधावन्न्।
तं बृहस्पतिरुदजयत्।
तेनाऽयजत।
स स्वाराज्यमगच्छत्।
तमिन्द्रोऽब्रवीत्।
मामनेन याजयेति।
तेनेन्द्रमयाजयत्।
सोऽग्रं देवतानां पर्यैत्।
अगच्छथ्स्वाराज्यम्।
अतिष्ठन्ताऽस्मै ज्यैष्ठ्याय॥ **9**॥

य एवं विद्वान् वाजपेयेन यजते।
गच्छति स्वाराज्यम्।
अग्रग् समानानां पर्येति।

ति॒ष्ठ॑न्तेऽस्मै॒ ज्यैष्ठ्या॑य।
स वा ए॒ष ब्रा॑ह्म॒णस्य॑ चै॒व रा॑ज॒न्य॑स्य च य॒ज्ञः।
तं वा ए॒तं वा॑ज॒पेय॒ इत्या॑हुः।
वा॒जाऽऽप्यो॒ वा ए॒षः।
वाज॒ग्ग्॒ ह्ये॑तेन॑ दे॒वा ऐप्स॑न्न्।
सोमो॒ वै वा॑ज॒पेयः॑।
यो वै सोम॑ वाज॒पेय॒ वेद॑॥ **10**॥

वा॒ज्ये॑वैनं॑ पी॒त्वा भ॑वति।
आऽस्य॑ वा॒जी जा॑यते।
अन्नं॒ वै वा॑ज॒पेयः॑।
य ए॒वं वेद॑।
अत्त्यन्न॑म्।
आऽस्या॑न्ना॒दो जा॑यते।
ब्रह्म॒ वै वा॑ज॒पेयः॑।
य ए॒वं वेद॑।
अत्ति॒ ब्रह्म॒णाऽन्न॑म्।
आऽस्य॑ ब्र॒ह्मा जा॑यते॥ **11**॥

वाग्वै वाज॑स्य प्रस॒वः।
य ए॒वं वेद॑।
क॒रोति॑ वा॒चा वी॒र्य॑म्।

ऐनं॒ वा॒चा ग॑च्छति।
अपि॑वतीं॒ वाचं॒ वदति।
प्र॒जाप॑तिर्दे॒वेभ्यो॑ य॒ज्ञान्व्यादि॑शत्।
स आ॒त्मन्वा॑ज॒पेय॑मधत्त।
तं दे॒वा अ॑ब्रुवन्।
ए॒ष वाव य॒ज्ञः।
यद्वा॑ज॒पेयः॑॥ **12**॥

अप्ये॒व नोऽत्रा॒स्त्विति॑।
तेभ्य॑ ए॒ता उज्जि॑ती॒ः प्राऽय॑च्छत्।
ता वा ए॒ता उज्जि॑तयो॒ व्याख्या॑यन्ते।
य॒ज्ञस्य॑ सर्व॒त्वाय॑।
दे॒वता॑ना॒मनि॑र्भागाय।
दे॒वा वै ब्रह्म॑ण॒श्चाऽन्न॑स्य च॒ शम॑ल॒मपाँऽघ्नन्।
यद्ब्रह्म॑ण॒ः शम॑ल॒मासी॑त्।
सा गाथा॑ नाराश॒ग्ग्॒स्य॑भवत्।
यदन्न॑स्य।
सा सुराँ॥ **13**॥

तस्मा॒द्गाय॑तश्च म॒त्तस्य॑ च॒ न प्र॑ति॒गृह्य॑म्।
यत्प्र॑तिगृह्णी॒यात्।
शम॑लं॒ प्रति॑गृह्णीयात्।

सर्वा॒ वा ए॒तस्य॒ वाचोऽव॑रुद्धाः।
यो वा॑जपेयया॒जी।
या पृ॑थि॒व्यां याऽग्नौ या र॑थन्त॒रे।
याऽन्तरि॑क्षे॒ या वा॒यौ या वा॑मदे॒व्ये।
या दि॒वि याऽऽदि॒त्ये या बृ॑ह॒ति।
याऽफ्सु यौष॑धीषु॒ या वन॒स्पति॑षु।
तस्माँद्वाजपेयया॒ज्यार्त्वि॑जीनः।
सर्वा॒ ह्य॑स्य॒ वाचोऽव॑रुद्धाः॥ **14**॥

धा॒वा॒मेति॒ ज्यैष्ठ्या॑य॒ वेद॑ ब्र॒ह्मा जा॑यते वाज॒पेय॒ः
सुराऽऽर्त्वि॑जीन॒ एक॑ं च॥ **2**॥

दे॒वा वै यद॒न्यैर्ग्रहै᳚र्य॒ज्ञस्य॒ नाऽवाऽरु॑न्धत।
तद॑तिग्रा॒ह्यै॑रति॒गृह्याऽवा॑ऽरुन्धत।
तद॑तिग्रा॒ह्या॑णामतिग्राह्य॒त्वम्।
यद॑तिग्रा॒ह्या॑ गृ॒ह्यन्ते᳚।
यदे॒वाऽन्यैर्ग्रहै᳚र्य॒ज्ञस्य॒ नाऽव॑रु॒न्धे।
तदे॒व तैर॑ति॒गृह्याऽव॑रुन्धे।
पञ्च॑ गृह्यन्ते।
पाङ्क्तो॑ य॒ज्ञः।
यावा॑ने॒व य॒ज्ञः।
तमा॒प्त्वाऽव॑रुन्धे॥ **15**॥

सर्वे ऐन्द्रा भंवन्ति।
एकधैव यजंमान इन्द्रियं दंधति।
सप्तदंश प्राजापत्या ग्रहा गृह्यन्ते।
सप्तदशः प्रजापंतिः।
प्रजापंतेराप्त्यैं।
एकंयर्चा गृंह्णाति।
एकधैव यजंमाने वीर्यं दधाति।
सोमग्रहाग्श्चं सुराग्रहाग्श्चं गृह्णाति।
एतद्वै देवानां परममन्नंम्।
यथ्सोमंः॥ **16**॥

एतन्मंनुष्यांणाम्।
यथ्सुरां।
परमेणैवाऽस्मां अन्नाद्येनाऽवंरमन्नाद्यमवंरुन्धे।
सोमग्रहान्गृंह्णाति।
ब्रह्मंणो वा एतत्तेजंः।
यथ्सोमंः।
ब्रह्मंण एव तेजंसा तेजो यजंमाने दधाति।
सुराग्रहान्गृंह्णाति।
अन्नंस्य वा एतच्छमंलम्।
यथ्सुरां॥ **17**॥

अन्नंस्यै॒व शमं॑लेन॒ शमं॑लं॒ यजं॑माना॒दपं॑हन्ति।
सो॒म॒ग्र॒हाग्श्च॑ सुराग्र॒हाग्श्च॑ गृह्णाति।
पुमा॒न्॒ वै सोमः॑।
स्त्री सुरा॑।
तन्मिं॑थु॒नम्।
मि॒थु॒नमे॒वाऽस्य॒ तद्य॒ज्ञे कं॑रोति प्र॒जनं॑नाय।
आ॒त्मानं॑मे॒व सोमग्र॒हैः स्पृंणोति।
जा॒याग्ं सुं॑राग्र॒हैः।
तस्मा॑द्वाजपेयया॒ज्यं॑मुष्मिं॑ल्लो॒के स्त्रिय॒ग्ं॒ संभं॑वति।
वा॒ज॒पेया॑ऽभिजित॒ग्ग्॒ ह्यं॑स्य॥ **18**॥

पूर्वे॑ सोमग्र॒हा गृं॑ह्यन्ते।
अपं॑रे सुराग्र॒हाः।
पु॒रो॒ऽक्षग्ं सोमग्र॒हान्थ्सा॑दयति।
प॒श्चा॒द॒क्षग्ं सुं॑राग्र॒हान्।
पा॒प॒व॒स्य॒सस्य॒ विधृं॑त्यै।
ए॒ष वै यजं॑मानः।
यथ्सोमः॑।
अन्न॒ग्॒ सुरा॑।
सो॒म॒ग्र॒हाग्श्च॑ सुराग्र॒हाग्श्च॒ व्यतिं॑षजति।
अ॒न्नाद्ये॑नै॒वैन॒ं व्यतिं॑षजति॥ **19**॥

स॒ंपृच॑ः स्थ॒ सं मा॑ भ॒द्रेण॑ पृ॒ङ्क्तेत्या॑ह।
अन्न॒ं वै भ॒द्रम्।
अ॒न्नाद्ये॑नै॒वैन॒ग्ं॒ सग्ंसृ॑जति।
अन्न॑स्य॒ वा ए॒तच्छम॑लम्।
यथ्सुरा᳚।
पा॒प्मेव॒ खलु॒ वै शम॑लम्।
पा॒प्मना॒ वा ए॑नमे॒तच्छम॑लेन॒ व्यति॑षजति।
यथ्सो॑मग्र॒हाग्श्च॑ सुराग्र॒हाग्श्च॑ व्यति॒षज॑ति।
वि॒पृच॑ः स्थ॒ वि मा॑ पा॒प्मना॑ पृ॒ङ्क्तेत्या॑ह।
पा॒प्मनै॒वैन॒ग्ं॒ शम॑लेन॒ व्याव॑र्तयति॥ **20**॥

तस्मा᳚द्वाजपेयया॒जी पूतो मेध्यो॑ दक्षि॒ण्य॑ः।
प्राङुद्र॑वति सोमग्र॒हैः।
अ॒मुमे॒व तैर्लो॒कम॒भिज॑यति।
प्र॒त्यङ्ख्सु॑राग्र॒हैः।
इ॒ममे॒व तैर्लो॒कम॒भिज॑यति।
प्रति॑ष्ठन्ति सोमग्र॒हैः।
याव॑दे॒व स॒त्यम्।
तेन॑ सूयते।
वा॒ज॒सृद्भ्य॑ः सुराग्र॒हान् ह॑रन्ति।
अनृ॑तेनै॒व वि॒श॒ग्ं॒ सग्ंसृ॑जति।

हि॒र॒ण्य॒पा॒त्रं मधो᳚ः पू॒र्णं द॑दाति।
म॒ध॒व्यो॑ऽसा॒नीति॑।
ए॒कु॒धा ब्र॒ह्मण॒ उप॑हरति।
ए॒कु॒धैव यज॑मान॒ आयु॒स्तेजो॑ दधाति॥ **21**॥

आ॒त्वाऽव॑रुन्धे॒ सोम॒ः शम॑ल॒ं यथ्सु॒रा॒ ह्य॑स्यैन॒ं
व्यति॑षजति॒ व्याव॑र्तयति सृजति च॒त्वारि॑ च॥ **3**॥

ब्र॒ह्म॒वा॒दिनो॑ वदन्ति।
नाऽग्नि॑ष्टो॒मो नोक्थ्य॑ः।
न षो॑ड॒शी नाऽति॑रा॒त्रः।
अथ॒ कस्मा᳚द्वाज॒पेये॒ सर्वे॑
यज्ञक्र॒तवोऽव॑रुध्यन्त॒ इति॑।
प॒शु॒भि॒रिति॑ ब्रूयात्।
आ॒ग्ने॒यं प॒शुमाल॑भते।
अ॒ग्नि॒ष्टो॒मम॒ेव तेनाऽव॑रुन्धे।
ऐ॒न्द्रा॒ग्ने॒नो॒क्थ्य᳚म्।
ऐ॒न्द्रेण॑ षोड॒शिन॑ः स्तो॒त्रम्।
सा॒र॒स्व॒त्याऽति॑रा॒त्रम्॥ **22**॥

मा॒रु॒त्या बृ॑ह॒तः स्तो॒त्रम्।
ए॒ताव॑न्तो॒ वै य॑ज्ञक्र॒तव॑ः।
तान्प॒शुभि॑रे॒वाऽव॑रुन्धे।

आत्मानमेव स्पृणोत्यग्निष्टोमेन।
प्राणापानावुक्थ्येन।
वीर्यग्ं षोडशिनः स्तोत्रेण।
वाचमतिरात्रेण।
प्रजां बृहतः स्तोत्रेण।
इममेव लोकमभि जयत्यग्निष्टोमेन।
अन्तरिक्षमुक्थ्येन॥ **23**॥

सुवर्गं लोकग्ं षोडशिनः स्तोत्रेण।
देवयानानेव पथ आरोहत्यतिरात्रेण।
नाकग्ं रोहति बृहतः स्तोत्रेण।
तेज एवाऽऽत्मन्धत्त आग्नेयेन पशुना।
ओजो बलमैन्द्राग्नेन।
इन्द्रियमैन्द्रेण।
वाचग्ं सारस्वत्या।
उभावेव देवलोकं च मनुष्यलोकं
चाऽभिजयति मारुत्या वशया।
सप्तदश प्राजापत्यान्पशूनालभते।
सप्तदशः प्रजापतिः॥ **24**॥

प्रजापतेराप्त्यै।
श्यामा एकरूपा भवन्ति।

ए॒वमि॑व॒ हि प्र॒जाप॑ति॒ः समृ॑द्ध्यै।
तान्पर्य॑ग्निकृता॒नुथ्सृ॑जति।
म॒रुतो॑ य॒ज्ञम॑जिघाग्ं॒सन्प्र॒जाप॑तेः।
तेभ्य॑ ए॒तां मा॑रु॒तीं व॒शामाल॑भत।
तयै॒वैना॑नशमयत्।
मा॒रु॒त्या प्र॒चर्य॑।
ए॒तान्थ्सं॒ज्ञ॑पयेत्।
म॒रुत॑ ए॒व श॑मयि॒त्वा॥ **25**॥

ए॒तैः प्रच॑रति।
य॒ज्ञस्याऽघा॑ताय।
ए॒क॒धा व॒पा जु॑होति।
ए॒क॒दे॒व॒त्या॑ हि।
ए॒ते।
अथो॑ एक॒धैव यज॑माने वी॒र्यं॑ दधाति।
नै॒वा॒रेण॑ स॒प्तद॑शशरावेणै॒तर्हि॒ प्रच॑रति।
ए॒तत्पु॑रोडाशा॒ ह्ये॑ते।
अथो॑ पश॒ूनाम॒व छि॒द्रमपि॑दधाति।
सा॒र॒स्व॒त्योत्त॒मया॒ प्रच॑रति।
वाग्वै सर॑स्वती।
तस्मा॓त्प्रा॒णाना॒ं वागु॑त्त॒मा।

अथो॒ प्र॒जाप॑ता॒वेव य॒ज्ञं प्रति॑ष्ठापयति।
प्र॒जाप॑ति॒र्हि वाक्।
अप॑न्नदती भवति।
तस्मा॒न्मनु॒ष्या॑ः सर्वा॒ᳪ वाचं॑ वदन्ति॥ **26**॥

अ॒ति॒रा॒त्रम॒न्तरि॑क्षमु॒क्थ्ये॑न प्र॒जाप॑तिः शमयि॒त्वोत्त॒मया॒ प्रच॑रति॒ षट्च॑॥ **4**॥

सा॒वि॒त्रं जु॑होति॒ कर्म॑णःकर्मणः पु॒रस्ता॑त्।
कस्तद्वे॒देत्या॑हुः।
यद्वा॑ज॒पेय॑स्य॒ पूर्वं॒ यदप॑र॒मिति॑।
स॒वि॒तृप्र॑सूत ए॒व य॑थापू॒र्वं कर्मा॑णि करोति।
सव॑ने सवने जुहोति।
आ॒क्रम॑णमे॒व तथ्सेतुं॑ यज॑मानः कुरुते।
सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॒ सम॑ष्ट्यै।
वा॒चस्पति॒र्वाचं॑म॒द्य स्व॑दाति न॒ इत्या॑ह।
वाग्वै दे॒वाना॑ं पु॒राऽन्न॑मासीत्।
वाचं॑मे॒वाऽस्मा॒ अन्नग्ग्॑ स्वदयति॥ **27**॥

इन्द्र॑स्य॒ वज्रो॑ऽसि॒ वार्त्र॑घ्न॒ इति॒ रथ॑मु॒पाऽव॑हरति॒ विजि॑त्यै।
वाज॑स्य॒ नु प्र॑स॒वे मा॒तरं॑ म॒हीमित्या॑ह।
यच्चै॒वेयम्।

यच्चा॒ऽस्यामधिं।
तदे॒वावंरुन्धे।
अथो॒ तस्मिंन्ने॒वोभये॒ऽभिषिंच्यते।
अ॒फ्स्वंन्तर॒मृतंम॒फ्सु भे॑ष॒जमित्यश्वाँन्पल्पूलयति।
अ॒फ्सु वा अश्वंस्य॒ तृतीयं॒ प्रविंष्टम्।
तदंनु॒वेन॒न्ववंप्लवते।
यद॒फ्सु पंल्पू॒लयंति॥ **28**॥

यदे॒वाऽस्या॒ऽफ्सु प्रविंष्टम्।
तदे॒वाऽवंरुन्धे।
ब॒हु वा अश्वोंऽमे॒ध्यमुपंगच्छति।
यद॒फ्सु पंल्पू॒लयंति।
मेध्यांने॒वैनाँन्करोति।
वा॒युर्वा॑ त्वा॒ मनुंर्वा॒ त्वेत्यांह।
ए॒ता वा ए॒तं दे॒वता॒ अग्रे॒ अश्वंमयुञ्जन्न्।
ताभिंरे॒वैनान्ं युनक्ति।
स॒वस्योज्जिंत्यै।
यजुंषा युनक्ति॒ व्यावृंत्त्यै॥ **29**॥

अपाँ॑ न पादाशुहेम॒न्निति॒ संमाँर्ष्टि।
मेध्यांने॒वैनाँन्करोति।
अथो॒ स्तौत्ये॒वैनांना॒जिग्ं संरिष्य॒तः।

वि॒ष्णु॒क्र॒मान्क्रं॑मते।
विष्णु॑रे॒व भू॒त्वेमान्लो॒काना॒भिजं॑यति।
वै॒श्व॒दे॒वो वै रथः॑।
अ॒ङ्कौ न्य॒ङ्कावा॒भितो॒ रथ॒ं यावित्या॑ह।
या ए॒व दे॒वता॒ रथे॒ प्रवि॑ष्टाः।
ताभ्य॑ ए॒व नम॑स्करोति।
आ॒त्मनोऽना॑र्त्यै।
अशा॑मरथंभावुकोऽस्य॒ रथो॑ भवति।
य ए॒वं वेद॑॥ **30**॥

स्व॒द॒य॒ति॒ प॒ल्पू॒लय॑ति॒ व्यावृ॑त्त्या॒ अना॑र्त्यै॒ द्वे च॑॥ **5**॥

दे॒वस्या॒ऽहग्ं स॑वि॒तुः प्र॑स॒वे बृह॒स्पति॑ना
वाज॒जिता॒ वाज॑ जेष॒मित्या॑ह।
स॒वि॒तृप्र॑सूत ए॒व ब्रह्म॑णा॒ वाज॒मुज्ज॑यति।
दे॒वस्या॒ऽहग्ं स॑वि॒तुः प्र॑स॒वे बृह॒स्पति॑ना
वाज॒जिता॒ वर्॒षिष्ठं॒ नाकग्ं॑ रुहेय॒मित्या॑ह।
स॒वि॒तृप्र॑सूत ए॒व ब्रह्म॑णा॒ वर्॒षिष्ठं॒
नाकग्ं॑ रोहति।
चात्वा॑ले रथच॒क्रं निमि॑तग्ं रोहति।
अतो॒ वा अङ्गि॑रस उ॒त्तमाः सु॑व॒र्गं लो॒कमा॑यन्न्।
सा॒क्षादे॒व यज॑मानः सु॒व॒र्गं लो॒कमे॑ति।

आवेँष्टयति।
वज्रो॒ वै रथः॑।
वज्रे॑णै॒व दिशो॒ऽभि जं॑यति॥ **31**॥

वा॒जिना॒ग्ं साम॑ गायते।
अन्नं॒ वै वाजः॑।
अन्नं॑मे॒वाऽवं॑रुन्धे।
वा॒चो वर्ष्म॑ दे॒वेभ्योऽपाँक्रामत्।
तद्वन॒स्पती॒न्प्राऽविं॑शत्।
सैषा वाग्वन॒स्पतिं॑षु वदति।
या दुं॑न्दु॒भौ।
तस्माँद्दुन्दु॒भिः सर्वा॒ वाचोऽतिं॑वदति।
दु॒न्दु॒भीन्थ्स॒माघ्नं॑न्ति।
प॒र॒मा वा ए॒षा वाक्॥ **32**॥

या दुं॑न्दु॒भौ।
प॒र॒मयै॒व वा॒चाऽवं॑रां॒ वाच॒मवं॑रुन्धे।
अथो॑ वा॒च ए॒व वर्ष्म॒ यजं॑मा॒नोऽवं॑रुन्धे।
इन्द्रा॑य॒ वाचं॑ वद॒तेन्द्रं॒ वाजं॑ जापय॒तेन्द्रो॒
वाजं॑मजयि॒दित्या॑ह।
ए॒ष वा ए॒तर्हीन्द्रः॑।
यो यजं॑ते।

यजमान एव वाजमुज्जयति।
सप्तदश प्रव्याधानाजिं धावन्ति।
सप्तदशग्ग् स्तोत्रं भवति।
सप्तदश सप्तदश दीयन्ते॥ **33**॥

सप्तदशः प्रजापतिः।
प्रजापतेराप्त्यै।
अर्वाऽसि सप्तिरसि वाज्यसीत्याह।
अग्निर्वा अर्वा।
वायुः सप्तिः।
आदित्यो वाजी।
एताभिरेवाऽस्मै देवताभिर्देवरथं युनक्ति।
प्रष्टिवाहिनं युनक्ति।
प्रष्टिवाही वै देवरथः।
देवरथमेवाऽस्मै युनक्ति॥ **34**॥

वाजिनो वाजं धावत काष्ठां गच्छतेत्याह।
सुवर्गो वै लोकः काष्ठा।
सुवर्गमेव लोकं यन्ति।
सुवर्गं वा एते लोकं यन्ति।
य आजिं धावन्ति।
प्राञ्चो धावन्ति।

प्राङि॑व॒ हि सु॑व॒र्गो लो॒कः।
च॒त॒सृभि॒रनु॑ मन्त्रयते।
च॒त्वारि॒ छन्दाग्ं॑सि।
छन्दो॑भिरे॒वैना॑न्थ्सुव॒र्गं लो॒कं ग॑मयति॥ **35**॥

प्र वा ए॒ते॑ऽस्माल्लो॒काच्च्य॑वन्ते।
य आ॒जिं धाव॑न्ति।
उद॑ञ्च॒ आव॑र्तन्ते।
अ॒स्मादे॒व तेन॑ लो॒कान्नय॑न्ति।
र॒थ॒वि॒मो॒च॒नीयं॑ जुहोति॒ प्रति॑ष्ठित्यै।
आमा॒ वाज॑स्य प्रस॒वो ज॑गम्या॒दित्या॑ह।
अन्न॒ं वै वाज॑ः।
अन्न॑मे॒वाऽव॑रुन्धे।
य॒था॒लो॒कं वा ए॒त उज्ज॑यन्ति।
य आ॒जिं धाव॑न्ति॥ **36**॥

कृ॒ष्ण॒लं कृ॑ष्णलं वाज॒सृद्भ्य॒ः प्रय॑च्छति।
यमे॒व ते वाज॑ लो॒कमु॒ज्जय॑न्ति।
तं प॑रि॒क्रीयाऽव॑रुन्धे।
ए॒क॒धा ब्र॒ह्मण॒ उप॑हरति।
ए॒क॒धैव यज॑माने वी॒र्य॑ दधाति।
दे॒वा वा ओष॑धीष्वा॒जिम॑युः।

ता बृह॒स्पति॒रुद॑जयत्।
स नी॒वारा॒न्निर॑वृणीत।
तन्नी॒वारा॑णां नीवार॒त्वम्।
नै॒वा॒रश्च॒रुर्भ॑वति॥ **37**॥

ए॒तद्वै दे॒वाना᳚ं पर॒ममन्न᳚म्।
यन्नी॒वारा᳚ः।
प॒र॒मेणै॒वाऽस्मा॑ अ॒न्नाद्ये॒नाऽव॑रम॒न्नाद्य॒मव॑रुन्धे।
स॒प्तद॑शशरावो भवति।
स॒प्त॒द॒शः प्र॒जाप॑तिः।
प्र॒जाप॑ते॒राप्त्यै᳚।
क्षी॒रे भ॑वति।
रुच॑मे॒वाऽस्मि॑न्दधाति।
स॒र्पिष्वा᳚न्भवति मेध्य॒त्वाय॑।
बा॒र्ह॒स्प॒त्यो वा ए॒ष दे॒वत॑या॥ **38**॥

यो वा॑ज॒पेये॑न॒ यज॑ते।
बा॒र्ह॒स्प॒त्य ए॒ष च॒रुः।
अश्वा᳚न्थ्सरिष्य॒तः स॒स्रु॒ष॒श्चाऽव॑घ्रापयति।
यमे॒व ते वाज॑ं लो॒कमु॒ज्जय॑न्ति।
तमे॒वाऽव॑रुन्धे।
अजी॑जिपत वनस्पतय॒ इन्द्र॒ं वाज॒ं

विमु॑च्यध्व॒मिति॑ दुन्दु॒भीन् विमु॑ञ्चति।
य॒मेव ते वाजं᳚ लो॒कमि॑न्द्रि॒यं
दु॑न्दु॒भय॑ उ॒ज्जय॑न्ति।
त॒मेवाऽव॑रुन्धे॥ **39**॥

अ॒भिजय॑ति॒ वा ए॒षा वाग्दी॑यन्तेऽस्मै युनक्ति गमयति॒
य आ॒जिं धाव॑न्ति भवति दे॒वत॑या॒ऽष्टौ च॑॥ **6**॥

ता॒र्प्यं᳚ यज॑मानं॒ परि॑धापयति।
य॒ज्ञो वै ता॒र्प्यम्।
य॒ज्ञेनै॒वैन॒गं॒ सम॑र्धयति।
द॒र्भ॒मयं॒ परि॑धापयति।
प॒वित्रं॒ वै द॒र्भाः।
पु॒नात्ये॒वैन᳚म्।
वाजं॒ वा ए॒षोऽव॑रुरुथ्सते।
यो वा॑ज॒पेये॑न॒ यज॑ते।
ओष॑धयः॒ खलु॒ वै वाज॑ः।
यद्द॑र्भ॒मयं᳚ परिधा॒पय॑ति॥ **40**॥

वाज॒स्याऽव॑रुद्ध्यै।
जाय॒ एहि॒ सुवो॒ रोहा॒वेत्या॑ह।
पत्नि॑या ए॒वैष य॒ज्ञस्या᳚ऽन्वार॒म्भोऽन॑वच्छित्त्यै।
स॒प्तद॑शाऽरत्नि॒र्यूपो॑ भवति।

स॒प्त॒द॒शः प्र॒जाप॑तिः।
प्र॒जाप॑ते॒राप्त्यै᳚।
तू॒प॒रश्च॒तु॑रश्रिर्भवति।
गौ॒धू॒मं च॒षालँ᳚म्।
न वा ए॒ते व्री॒हयो॒ न यवाँ᳚ः।
यद्गो॒धूमाँ᳚ः॥ **41**॥

ए॒वमि॑व॒ हि प्र॒जाप॑ति॒ः समृ॑द्ध्यै।
अथो॑ अ॒मुमे॒वाऽस्मै॑ लो॒कमन्न॑वन्तं करोति।
वासो॑भिर्वेष्टयति।
ए॒ष वै यज॑मानः।
यद्यूप॑ः।
स॒र्व॒दे॒व॒त्यं॑ वास॑ः।
सर्वा॑भिरे॒वैनं॑ दे॒वता॑भि॒ः सम॑र्धयति।
अथो॑ आ॒क्रम॑णमे॒व तथ्सेतुं॒ यज॑मानः कुरुते।
सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॒ सम॑ष्ट्यै।
द्वाद॑श वाजप्रस॒वीया॑नि जुहोति॥ **42**॥

द्वाद॑श॒ मासाँ᳚ः संवथ्स॒रः।
सं॒व॒थ्स॒रमे॒व प्री॑णाति।
अथो॑ संवथ्स॒रमे॒वाऽस्मा॒ उप॑दधाति।
सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॒ सम॑ष्ट्यै।

द॒शभि॑ः क॒ल्पैः रो॑हति।
नव॒ वै पुरु॑षे प्रा॒णाः।
नाभि॑र्दश॒मी।
प्रा॒णाने॒व य॑थास्था॒नं क॑ल्पयि॒त्वा।
सु॒व॒र्गं लो॒कमे॑ति।
ए॒ताव॒द्वै पुरु॑षस्य॒ स्वम्॥ 43॥

याव॑त्प्रा॒णाः।
याव॑द्दे॒वाऽस्याऽस्ति॑।
तेन॑ स॒ह सु॑व॒र्गं लो॒कमे॑ति।
सुव॑र्दे॒वाग्ं अ॑ग॒न्मेत्या॑ह।
सु॒व॒र्गमे॒व लो॒कमे॑ति।
अ॒मृता॑ अभू॒मेत्या॑ह।
अ॒मृत॑मिव॒ हि सु॑व॒र्गो लो॒कः।
प्र॒जाप॑तेः प्र॒जा अ॑भू॒मेत्या॑ह।
प्रा॒जा॒प॒त्यो वा अ॒यं लो॒कः।
अ॒स्मादे॒व तेन॑ लो॒कान्नैति॑॥ 44॥

सम॒हं प्र॒जया॒ सं मया॑ प्र॒जेत्या॑ह।
आ॒शिष॑मे॒वैतामाशा॑स्ते।
आ॒स॒पु॒टैर्घ्न॑न्ति।
अन्नं॒ वा इ॒यम्।

अ॒न्नाद्ये॑नै॒वै॒न॒ग्॒ं सम॑र्धयन्ति।
ऊषै᳚र्घ्नन्ति।
ए॒ते हि सा॒क्षादन्न᳚म्।
यदूषा᳚ः।
सा॒क्षादे॒वैन॑म॒न्नाद्ये॑न॒ सम॑र्धयन्ति।
पु॒रस्ता᳚त्प्र॒त्यञ्च᳚(२) घ्नन्ति॥ **45**॥

पु॒रस्ता॒द्धि प्र॑ती॒चीन॒मन्न॑म॒द्यते᳚।
शी॒र्॒ष॒तो घ्न॑न्ति।
शी॒र्॒ष॒तो ह्यन्न॑म॒द्यते᳚।
दि॒ग्भ्यो घ्न॑न्ति।
दि॒ग्भ्य ए॒वाऽस्मा॑ अ॒न्नाद्य॒मव॑रुन्धते।
ई॒श्व॒रो वा ए॒ष परा᳚ङ्प्र॒दघ॑ः।
यो यू॒प॒ग्॒ं रोह॑ति।
हि॒र॑ण्यम॒ध्यव॑रोहति।
अ॒मृत॒ं वै हि॒र॑ण्यम्।
अ॒मृत॒ग्॒ं सु॒व॒र्गो लो॒कः॥ **46**॥

अ॒मृत॑ ए॒व सु॑व॒र्गे लो॒के प्रति॑तिष्ठति।
श॒तमा॑नं भवति।
श॒तायु॒ः पुरु॑षः श॒तेन्द्रि॑यः।
आयु॑ष्ये॒वेन्द्रि॒ये प्रति॑तिष्ठति।

पुष्ट्यै वा एतद्रूपम्।
यद्जा।
त्रिः संवथ्सरस्याऽन्यान्पशून्परि प्रजायते।
बस्ताजिनमध्यवं रोहति।
पुष्ट्यामेव प्रजनने प्रतितिष्ठति॥ **47**॥

परिधापयति गोधूमां जुहोति स्वं नैतिं प्रत्यश्चं(२)
घ्नन्ति लोको नवं च॥ **7**॥

सप्ताऽन्नं होमाञ्जुहोति।
सप्त वा अन्नानि।
यावन्त्येवाऽन्नानि।
तान्येवाऽवरुन्धे।
सप्त ग्राम्या ओषधयः।
सप्ताऽऽरण्याः।
उभयीषामवरुद्ध्यै।
अन्नस्याऽन्नस्य जुहोति।
अन्नस्याऽन्नस्याऽवरुद्ध्यै।
यद्वाजपेययाज्यनवरुद्धस्याऽश्नीयात्॥ **48**॥

अवरुद्धेन व्यृद्ध्येत।
सर्वस्य समवदाय जुहोति।
अनवरुद्धस्याऽवरुद्ध्यै।

औदुंम्बरेण स्रुवेणं जुहोति।
ऊर्ग्वा अन्नंमुदुम्बरंः।
ऊर्ज एवाऽन्नाद्यस्याऽवंरुद्ध्यै।
देवस्यं त्वा सवितुः प्रंसव इत्यांह।
सवितृ प्रंसूत एवैनं ब्रह्मंणा
 देवतांभिरभिषिंञ्चति।
अन्नंस्यान्नऽस्याऽभिषिंञ्चति।
अन्नंस्याऽन्नस्याऽवंरुद्ध्यै॥ **49**॥

पुरस्ताँत्प्रत्यञ्चंमभिषिंञ्चति।
पुरस्ताद्धि प्रंतीचीनमन्नंमद्यतेँ।
शीर्षतोंऽभिषिंञ्चति।
शीर्षतो ह्यन्नंमद्यतेँ।
आ मुखांदन्ववं स्रावयति।
मुखत एवाऽस्मां अन्नाद्यं दधाति।
अग्नेस्त्वा साम्राँज्येनाऽभिषिंञ्चामीत्यांह।
एष वा अग्नेः सवः।
तेनैवैनंमभिषिंञ्चति।
इन्द्रंस्य त्वा साम्राँज्येनाऽभिषिंञ्चामीत्यांह॥ **50**॥

इन्द्रियमेवाऽस्मिंन्नेतेनं दधाति।
बृहस्पतेँस्त्वा साम्राँज्येनाऽभिषिंञ्चामीत्यांह।

ब्रह्म॒ वै दे॒वाना॒ं बृह॒स्पतिः॑।
ब्रह्म॑णै॒वैन॑म॒भिषि॑ञ्चति।
सो॒म॒ग्र॒हाग्श्चा॑ऽवदानी॒यानि॑ च॒र्त्विग्भ्य॒ उप॑ हरन्ति।
अ॒मु॒मेव तैर्लो॒कमन्न॑वन्तं करोति।
सु॒रा॒ग्र॒हाग्श्चा॑ऽनवदानी॒यानि॑ च वाज॒सृद्भ्यः॑।
इ॒मम॒व तैर्लो॒कमन्न॑वन्तं करोति।
अथो॑ उ॒भयी॑ष्वे॒वाऽभिषि॑च्यते।
वि॒मा॒थं कु॑र्वते वाज॒सृतः॑॥ **51**॥

इ॒न्द्रि॒यस्याऽव॑रुद्ध्यै।
अनि॑रुक्ताभिः प्रातस्सव॒ने स्तु॑वते।
अनि॑रुक्तः प्र॒जाप॑तिः।
प्र॒जाप॑ते॒राप्त्यै॑।
वाज॑वतीभि॒र्माध्य॑न्दिने।
अन्न॒ं वै वाजः॑।
अन्न॑मे॒वाऽव॑रुन्धे।
शि॒पि॒वि॒ष्टव॑तीभिस्तृतीयसव॒ने।
य॒ज्ञो वै विष्णुः॑।
प॒शव॒ः शिपिः॑।
य॒ज्ञ ए॒व प॒शुषु॒ प्रति॑तिष्ठति।

बृ॒हद॑न्त्यं॑ भवति।
अन्त॑मे॒वैनग्ग्॑ श्रि॒यै ग॑मयति॥ 52॥

अ॒श्नी॒यादन्न॑स्या॒ऽन्न॒स्याऽव॑रुद्ध्या॒ इन्द्र॑स्य त्वा॒ साम्रा॑ज्येना॒ऽभिषि॑ञ्चा॒मीत्या॑ह वाज॒सृत॒ः शिपि॒स्त्रीणि॑ च॥ 8॥

नृ॒षद॒ं त्वेत्या॑ह।
प्र॒जा वै नृन्।
प्र॒जाना॑मे॒वैतेन॑ सूयते।
द्रु॒षद॒मित्या॑ह।
व॒न॒स्पत॑यो॒ वै द्रु।
व॒न॒स्पती॑नामे॒वैतेन॑ सूयते।
भु॒व॒न॒सद॒मित्या॑ह।
य॒दा वै वसी॑या॒न्भव॑ति।
भुव॑नमग॒न्निति॒ वै तमा॑हुः।
भुव॑नमे॒वैतेन॑ गच्छति॥ 53॥

अ॒प्सु॒षद॑ं त्वा घृत॒सद॒मित्या॑ह।
अ॒पामे॒वैतेन॑ घृतस्य॑ सूयते।
व्यो॒म॒सद॒मित्या॑ह।
य॒दा वै वसी॑या॒न्भव॑ति।
व्यो॑माऽग॒न्निति॒ वै तमा॑हुः।
व्यो॑मै॒वैतेन॑ गच्छति।

पृ॒थि॒वि॒षदं॑ त्वाऽन्तरिक्ष॒सद॒मित्या॑ह।
ए॒षामे॒वैतेन॑ लो॒कानाग्ं॑ सूयते।
तस्मा॒द्वाजपेययाजी न कश्च॒न प्र॒त्यव॑रोहति।
अपी॑व॒ हि दे॒वता॑नाग्ं सू॒यते॑॥ 54॥

ना॒क॒सद॒मित्या॑ह।
य॒दा वै वसी॑या॒न्भव॑ति।
नाक॑मग॒न्निति॒ वै तमा॑हुः।
नाक॑मे॒वैतेन॑ गच्छति।
ये ग्रहाः॑ पञ्चज॒नीना॒ इत्या॑ह।
प॒ञ्च॒ज॒ना॑नामे॒वैतेन॑ सूयते।
अ॒पाग्ं र॒समुद्व॑यस॒मित्या॑ह।
अ॒पामे॒वैते॒न रस॑स्य सूयते।
सूर्य॑रश्मिग्ं स॒माभृ॑त॒मित्या॑ह सशु॒क्रत्वाय॑॥ 55॥

गच्छ॒ति॒ सू॒यते॒ नव॑ च॥ 9॥

इन्द्रो॑ वृ॒त्रग्ं ह॒त्वा।
असु॑रान्परा॒भाव्य॑।
सो॑ऽमावा॒स्यां॑ प्रत्याग॑च्छत्।
ते पि॒तरः॑ पूर्वे॒द्युऽराग॑च्छन्न्।
पि॒तॄन् य॒ज्ञो॑ऽगच्छत्।
तं दे॒वाः पुन॑रयाचन्त।

तमेँभ्यो न पुनंरददुः।
तेँऽब्रुवन्वरं वृणामहै।
अथं वः पुनंर्दास्यामः।
अस्मभ्यंमेव पूँर्वेद्युः क्रिंयाता इतिं॥ **56**॥

तमेँभ्यः पुनंरददुः।
तस्माँत्पितृभ्यंः पूर्वेद्युः क्रिंयते।
यत्पितृभ्यंः पूर्वेद्युः करोतिं।
पितृभ्यं एव तद्यज्ञं निष्क्रीय यजंमानः प्रतंनुते।
सोमाय पितृपींताय स्वधा नम इत्यांह।
पितुरेवाऽधिं सोमपीथमवंरुन्धे।
न हि पिता प्रमीयंमाण आहैष सोंमपीथ इतिं।
इन्द्रियं वै सोंमपीथः।
इन्द्रियमेव सोंमपीथमवंरुन्धे।
तेनेँन्द्रियेणं द्वितीयाँ जायामभ्यंश्नुते॥ **57**॥

एतद्वै ब्राह्मंणं पुरा वांजश्रवसा विदामंकन्न्।
तस्मात्ते द्वेद्वें जाये अभ्याँक्षत।
य एवं वेदं।
अभि द्वितीयाँ जायामंश्नुते।
अग्नयें कव्यवाहंनाय स्वधा नम इत्यांह।
य एव पिंतृणामग्निः।

तं प्री॑णाति।

ति॒स्र आहु॑तीर्जुहोति।

त्रिर्निद॑धाति।

षट्थ्संप॑द्यन्ते॥ **58**॥

षड्वा ऋ॒तव॑ः।

ऋ॒तूने॒व प्री॑णाति।

तू॒ष्णीं मेक्ष॑ण॒माद॑धाति।

अस्ति॑ वा॒ हि ष॒ष्ठ ऋ॒तुर्न वा᳚।

दे॒वान् वै पि॒तॄन्प्री॒तान्।

म॒नु॒ष्या᳚ः पि॒तरोऽनु॒ प्रपि॑पते।

ति॒स्र आहु॑तीर्जुहोति।

त्रिर्निद॑धाति।

षट्थ्संप॑द्यन्ते।

षड्वा ऋ॒तव॑ः॥ **59**॥

ऋ॒तव॒ः खलु॒ वै दे॒वाः पि॒तर॑ः।

ऋ॒तूने॒व दे॒वान्पि॒तॄन्प्री॑णाति।

तान्प्री॒तान्।

म॒नु॒ष्या᳚ः पि॒तरोऽनु॒ प्रपि॑पते।

स॒कृदा॒च्छि॒न्नं ब॒र्॒हिर्भ॑वति।

स॒कृदि॑व॒ हि पि॒तर॑ः।

त्रिर्निदंधाति।
तृतीये वा इतो लोके पितरंः।
तानेव प्रींणाति।
पराङावंर्तते॥ **60**॥

ह्लीका हि पितरंः।
ओष्मणोँ व्यावृत उपाँऽऽस्ते।
ऊष्मभांगा हि पितरंः।
ब्रह्मवादिनों वदन्ति।
प्राश्या(३)न्न प्राश्या(३)मितिं।
यत्प्राँश्ञीयात्।
जन्यमन्नंमद्यात्।
प्रमायुंकः स्यात्।
यन्न प्राँऽश्ञीयात्।
अहंविः स्यात्॥ **61**॥

पितृभ्य आवृंश्च्येत।
अवघ्रेयंमेव।
तन्नेव प्राशिंतं नेवाऽप्रांशितम्।
वीरं वा वै पितरंः प्रयन्तो हरंन्ति।
वीरं वां ददति।
दशां छिंनत्ति।

हर॑णभागा॒ हि पि॒तर॑ः।
पि॒तॄने॒व नि॒रव॑दयते।
उत्त॑र॒ आयु॑षि॒ लोम॑ छिन्दीत।
पि॒तॄ॒णाग् ह्ये॑तर्हि॒ नेदी॑यः॥ **62**॥

नम॑स्करोति।
न॒म॒स्का॒रो हि पि॑तॄ॒णाम्।
नमो॑ वः पितरो॒ रसा॑य।
नमो॑ वः पितर॒ः शुष्मा॑य।
नमो॑ वः पितरो जी॒वाय॑।
नमो॑ वः पितरः स्व॒धायै᳚।
नमो॑ वः पितरो म॒न्यवे᳚।
नमो॑ वः पितरो घो॒राय॑।
पित॑रो॒ नमो॑ वः।
य ए॒तस्मि॑न्लो॒के स्थ॥ **63**॥

यु॒ष्माग्स्तेऽनु॑।
ये᳚ऽस्मिन्लो॒के।
मां तेऽनु॑।
य ए॒तस्मि॑न्लो॒के स्थ।
यू॒यं तेषा॒ं वसि॑ष्ठा भूयास्त।
ये᳚ऽस्मिन्लो॒के।

अ॒हं तेषा॒ं वसि॑ष्ठो भूया॒स॒मित्या॑ह।
वसि॑ष्ठः समा॒नाना॑ं भवति।
य ए॒वं वि॒द्वान्पि॒तृभ्य॑ः क॒रोति॑।
ए॒ष वै म॑नु॒ष्या॑णां य॒ज्ञः॥ **64**॥

दे॒वाना॒ं वा इत॑रे य॒ज्ञाः।
तेन॒ वा ए॒तत्पि॑तृलो॒के च॑रति।
यत्पि॒तृभ्य॑ः क॒रोति॑।
स ई॑श्व॒रः प्रमे॑तोः।
प्रा॒जा॒प॒त्यय॒र्चा पुन॒रैति॑।
य॒ज्ञो वै प्र॒जाप॑तिः।
य॒ज्ञेनै॒व स॒ह पुन॒रैति॑।
न प्र॒मायु॑को भवति।
पि॒तृ॒लो॒के वा ए॒तद्यज॑मानश्चरति।
यत्पि॒तृभ्य॑ः क॒रोति॑।
स ई॑श्व॒र आर्ति॒मार्तो॑ः।
प्र॒जाप॑ति॒स्त्वा वैन॒ं तत॒ उन्ने॑तुमर्ह॒तीत्या॑हुः।
यत्प्रा॑जाप॒त्यय॒र्चा पुन॒रैति॑।
प्र॒जाप॑तिरे॒वैन॒ं तत॒ उन्न॑यति।
नार्ति॒मार्छ॑ति॒ यज॑मानः॥ **65**॥

इत्यंश्रुते पद्यन्ते पद्यन्ते षड्वा ऋतवो वर्ततेऽहंविः
स्यान्नेदीयः स्थ यज्ञो यजंमानश्चरति यत्पितृभ्यंः
करोति पञ्चं च ॥ **10** ॥

देवासुरा अग्नीषोमंयोर्देवा वै यथा दर्शं देवा वै
यदन्यैर्ग्रहैंर्ब्रह्मवादिनो नाऽग्निंष्टोमो न सांवित्रं
देवस्याऽहं तार्प्यगं सप्ताऽन्नंहोमान्नृषदं त्वेन्द्रो
वृत्रगं हत्वा दर्शं ॥ **10** ॥

देवासुरा वाज्येंवैनं तस्माँद्वाजपेययाजी देवस्याऽहं
वाजस्याऽवंरुद्ध्या इन्द्रियमेवाऽस्मिन्न् ह्लीका हि पितरः
पञ्चंषष्टिः ॥ **65** ॥

देवासुरा यजंमानः ॥

॥ हरिंः ओ(३)म् ॥

॥ इति कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे प्रथमाष्टके तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥